

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ALAPKÉPZÉSI SZAK ZÁRÓVIZSGA-TÉMAKÖREI

- 1.** Az óvoda helye és szerepe a köznevelés rendszerében. Az óvodai nevelés történeti fejlődésének főbb állomásai, funkciója, cél- és feladatrendszere. Az óvodai nevelést meghatározó alapvető szakmai, tartalmi és jogi dokumentumok, ezek összefüggései és szerepe a pedagógiai gyakorlatban.
- 2.** A személyiség fejlődését befolyásoló tényezők és törvényszerűségek. A 3–7 éves gyermek testi, kognitív, emocionális és szociális fejlődésének jellemzői. Az egyéni fejlődési ütem és az életkori sajátosságok pedagógiai jelentősége. A gyermek megismerésének módszerei, a fejlődés nyomon követése és dokumentálása.
- 3.** Az óvodapedagógus professziója és értelmiségi szerepvállalása. A pedagógushivatás tartalma, az óvodapedagógus személyisége, szerepei és kompetenciái. Szakmai-etikai és jogi felelősség, pedagógiai kommunikáció. Önismeret, reflektivitás, mentálhigiéné, szakmai együttműködés és folyamatos szakmai fejlődés.
- 4.** A nevelés és a szocializáció összefüggései, az óvoda mint szocializációs színtér. Az óvodai nevelés sajátosságai és alapelvei. A gyermek szociokulturális környezetének hatása a fejlődésre. Kulturális sokféleség, multi- és interkulturális szemlélet az óvodai nevelésben.
- 5.** Az egyén, a csoport és a közösség szociálpszichológiai értelmezése. Az óvodai csoport kialakulása, szerkezete és dinamikája. Az óvodás gyermek társas kapcsolatainak és szociális viselkedésének jellemzői. A tevékenységek szerepe a közösségi magatartás, az együttműködés és a szociális kompetenciák fejlődésében.
- 6.** Az óvodáskorú gyermek pszichikus megismerő folyamatainak jellemzői és fejlődése. A megismerő funkciók fejlesztésének lehetőségei a játék és a különböző óvodai tevékenységek során. Az egyéni sajátosságokhoz igazodó differenciált fejlesztés, a tanulást megalapozó pszichés funkciók támogatása.
- 7.** Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés főbb kérdései. Az érzelmek, a motiváció és az akarat fejlődése óvodáskorban. Az erkölcsi értékek, normák és szokások alakulása, az óvodapedagógus modell- és értékközvetítő szerepe.
- 8.** A mozgás komplex személyiségfejlesztő hatása és szerepe a teljes körű egészségfejlesztésben. Az óvodás gyermek testi és mozgásfejlődésének jellemzői. Természetes mozgások, mozgásos játékok, egészségfejlesztő testmozgás. A biomechanikailag helyes testtartás kialakításának és fenntartásának lehetőségei. Az egészséges életmód szokásrendszerének alakítása az óvodában és a családdal együttműködve.

9. A művészeti nevelés szerepe az óvodás gyermek személyiségének kibontakoztatásában. Az esztétikai befogadás, az önkifejezés és az alkotás sajátosságai. A vizuális tevékenységek – rajzolás, festés, mintázás, kézi munka – és az ének-zenei tevékenységek, énekes játékok, gyermektánc és zenehallgatás személyiség- és képességfejlesztő szerepe. Az óvodapedagógus feladatai a befogadó és alkotó tevékenységek támogatásában.

10. A családi nevelés jelentősége a gyermek személyiségfejlődésében. A család funkciói, a családi nevelés sajátosságai és sokfélesége. Az óvoda és a család együttműködésének elvei, formái és lehetőségei. Az óvoda partnerkapcsolatai: együttműködés a bölcsődével, az iskolával, a pedagógiai szakszolgálatokkal, szakmai szolgáltatókkal és más, a gyermeket támogató intézményekkel.

11. A játék mint az óvodás gyermek alapvető tevékenysége és a személyiség megismerésének eszköze. A játék fejlődése, fajtái, sajátosságai és komplex személyiségfejlesztő hatása. A játék szerepe a kognitív, érzelmi és szociális kompetenciák fejlődésében. Az óvodapedagógus szerepe a szabad játék feltételeinek megteremtésében és támogatásában.

12. Az óvoda sajátos tevékenységrendszer és annak komplex személyiségfejlesztő hatása. A játék, a tanulás, a művészeti, mozgásos, a külső világ tevékeny megismerésére irányuló, valamint a munka jellegű tevékenységek összefüggései. Kötetlenség, rugalmasság, komplexitás, integráció és differenciálás az óvodai tevékenységrendszer szervezésében.

13. Az óvodáskorú gyermek anyanyelvi és kommunikációs nevelése. A beszédfejlődés jellemzői, a beszédészlelés, beszédmegértés és beszédprodukció fejlesztése. Beszéd- és kiejtés gondozás, anyanyelvi játékok. Az óvodapedagógus kommunikációja és nyelvi modell szerepe. A nyelvi hátrányok felismerésének és kompenzálásának lehetőségei.

14. Az irodalmi nevelés szerepe az óvodás gyermek személyiség-, érzelmi és nyelvi-kommunikációs fejlődésében. A népi mondókák, gyermekversek, népmesék, műmesék és kortárs gyermekirodalmi alkotások élményközvetítő és fejlesztő hatása. A verselés és mesélés módszertani kérdései, a dramatizálás és bábozás lehetőségei.

15. A gyermeki tanulás és az óvodai tevékenységekben megvalósuló játékos tapasztalatszerzés sajátosságai. A tanulásszervezés alapelvei, formái, módszerei és szervezeti keretei. A problémamegoldás és a matematikai gondolkodás fejlődése, a játékos matematikai tapasztalatszerzés lehetőségei. Differenciálás és egyéni bánásmód a tanulási folyamat támogatásában.

16. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésének pszichológiai és pedagógiai kérdései. A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő és kiemelten tehetséges gyermek támogatása. Integráció, inklúzió, differenciálás és hátránykompenzáció. A veszélyeztetettség felismerése, gyermekvédelmi és gyermekjogi alapismeretek, a koragyermekkori intervenció lehetőségei. Az óvodapedagógus kompetenciái, feladatai és együttműködése a segítő szakemberekkel.

17. Az óvoda–iskola átmenet pedagógiai és pszichológiai kérdései. Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség értelmezése, az egyéni fejlődési ütem figyelembevétele. A gyermek fejlődésének megismerése és nyomon követése, differenciált fejlesztése. Az óvoda, a család, az iskola és a szakemberek együttműködésének szerepe az átmenet támogatásában.

18. A külső világ tevékeny megismerése. A természeti és társadalmi környezet megismerésének óvodáskori sajátosságai. Környezeti nevelés, fenntarthatóságra nevelés és környezettudatos magatartás alakítása. A közvetlen tapasztalatszerzés, a felfedezés és a játék szerepe. A helyi természeti és kulturális értékek pedagógiai lehetőségei.

19. A gondozás és a munka jellegű tevékenységek helye az óvodai nevelés rendszerében. A gondozás, az önkiszolgálás, a napos és egyéb munka jellegű tevékenységek személyiségfejlesztő szerepe. Önállóság, felelősség, feladattudat, együttműködés és egészséges életmód alakítása. Az életkorhoz és az egyéni fejlettséghez igazodó pedagógiai támogatás.

20. Tudatosság és tervszerűség az óvodai nevelőmunkában. A pedagógiai tervezés szintjei, elméleti és módszertani alapjai, egymásra épülése. Az óvodai nevelést szabályozó országos és intézményi dokumentumok, a pedagógiai folyamat tervezése, dokumentálása, elemzése és értékelése. Reflexió és önreflexió. A digitális és IKT-eszközök pedagógiaiilag tudatos, az óvodás gyermek életkori sajátosságaihoz igazodó alkalmazási lehetőségei.

Kelt: Sárospatak, 2026. szeptember 15.